

7/1550

**T.C.
DEVLET BAKANLIĞI**

SAYI : B.02.0.005/7/1550

26/12/2003

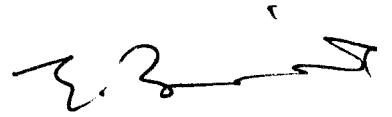
KONU : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 10.12.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00
00.02-7/1550-3763-13591 sayılı yazısı.

Eskişehir Milletvekili Sayın Cevdet SELVİ tarafından tevcih edilen 7/1550-3763 Esas No'lu yazılı soru önergesi ile ilgili olarak, Bakanlığım bağlı kuruluşları Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunun 24.12.2003 tarih ve 30313 sayılı yazısı ile Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığının 23.12.2003 tarih ve 906-101 sayılı yazıları ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.



Beşir ATALAY

Devlet Bakanı

EKLER :

EK-1 Yazı (7sh.)

DAĞITIM :

Gereği :

TBMM Başkanlığına

Bilgi :

Başbakanlığa

7/1550



T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ
BAŞKANLIĞI

SAYI : B.02.1.DİE.0.65.00.03/906-101
KONU : Soru Önergesi

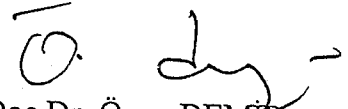
Ankara
23 /12/2003

DEVLET BAKANLIĞINA
(Sayın Beşir ATALAY)

İLGİ : 16/12/2003 tarih ve B.02.0.005/031/2965 sayılı yazınız.

Eskişehir Milletvekili Sayın Cevdet SELVİ tarafından verilen; “Yoksullar için yapılan yardım çalışmaları”na ait soru önergesine, Enstitümüzün görev ve sorumluluk alanına giren konular doğrultusunda cevaplar hazırlanarak ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.


Doç.Dr. Ömer DEMİR
Enstitü Başkanı

EKLER:

EK- Önerge cevapları (1 adet- 2 sayfa)

Acil Eylem Planı doğrultusunda yoksulların belirlenmesine yönelik çalışmalarla ilgili soru önergesine ilişkin cevaplar aşağıda verilmiştir:

Soru 1- Acil Eylem Planı doğrultusunda, ülke genelinde yoksulların belirlenmesine yönelik çalışmalar;

- a) Hangi kurumlar yönüyle ve nasıl yürütülmektedir?
- b) Yoksulların belirlenmesindeki ölçüler ve yöntemler nelerdir?

Cevap 1- Acil Eylem Planı'nda "*açlık sınırının altındaki hanelerin belirlenmesi*" olarak tanımlanan faaliyetin temel amacı, yoksul hanelerden oluşan bir veri tabanı oluşturulmasıdır. Bu amacın gerçekleştirilmesinde işbirliği yapılacak kuruluşlardan biri olarak Enstitümüz, yoksullukla ilgili temel göstergelerin tahmin edilmesinde gerekli olan istatistiksel verilerin üretilmesi yönüyle sorumluluk taşımaktadır. Bilindiği üzere hanehalkı gelir ve tüketim harcamaları (bütçe) anketlerinden elde edilen istatistiksel bilgiler, yoksullukla ilgili bilimsel analizlerde en önemli veri kaynağıdır. Ancak bu anketlerin istatistiksel tekniklere göre rasgele olarak seçilen örnek hanelere uygulanması nedeniyle, yoksul hanelerin adres olarak belirlenmesi mümkün olmamakta, sadece hanelere ve bu hanelerde bulunan fertlere ait gerek yoksullukla ilgili, gerekse diğer sosyo-ekonomik karakteristikler bazında tahminler üretilmektedir.

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün, 2002 yılından itibaren her yıl düzenli olarak uygulamaya başladığı Hanehalkı Bütçe Anketi'nin 2002 yılı çalışması 1 Ocak -31 Aralık 2002 tarihleri arasında Türkiye genelinde toplam 9600 örnek hanehalkında uygulanmıştır. Anketin örnekleme yapısı Türkiye geneli ile kırsal ve kentsel yerler ayrımında tahminler elde edilmesine olanak sağlamaktadır. Anketten elde edilen hanehalklarının gelir ve harcama yapısı ile ilgili ilk temel bulgular, 13.10.2003 ve 07.11.2003 tarihlerinde yayınlanan haber bültenleri ile kamuoyuna duyurulmuştur.

Ülkemizde yoksulluğu önleme çabalarının, ekonomik ve sosyal politika amaçları içerisinde öncelikli bir öneme sahip olması nedeniyle, Dünya Bankası desteği ile Sosyal Riskin Azaltılması Projesi kapsamında sağlanan danışmanlık hizmetleri ile Türkiye'de yoksulluğun profili, nedenleri ve sonuçları üzerine ayrıntılı bir rapor hazırlanması öngörülmüştür. Bu bağlamda, Devlet İstatistik Enstitüsü ve Dünya Bankası uzmanlarından oluşturulan bir ekip tarafından 2002 Hanehalkı Bütçe Anketi verileri kullanılarak uluslararası yoksulluk literatüründe kabul görmüş yöntemlere göre hanelerin yoksul olarak nitelendirilmesinde kullanılacak sınırlar belirlenecek ve yoksul hanelerin genel profili (hanehalkı tipi, hanede bulunan fert sayısı, fertlerin çalışma durumu, mesleği, sağlık sigortasına sahip olma durumu, eğitim durumu, gelir yapısı vb.) ortaya konulacaktır. Raporun, Devlet İstatistik Enstitüsü ile Dünya Bankası'nın ortaklaşa bir çalışması olarak Ekim 2004 tarihinde tamamlanması planlanmaktadır.

Ancak kamuoyunun bu konudaki bilgi ihtiyacını karşılamak üzere, yoksulluk sınırı ve bu yoksulluk sınırının altında kalan hanehalklarının profilini içerecek şekilde özet sonuçların yer aldığı bir haber bülteni, 2004 yılının ocak ayı içerisinde yayınlanacaktır.

Yeni oluşturulan İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına göre kır/kent bazında 12 Düzey-1 bölgesi ve Düzey-2 ayrımında 26 bölge bazında tahminler üretecek şekilde tasarlanan 2003 Hanehalkı Bütçe Anketi ise 1 Ocak 2003 tarihinden itibaren Türkiye genelinde toplam 25920 hanehalkına uygulanmaktadır. Alan uygulaması 31 Aralık 2003 tarihinde tamamlanacak olan çalışmanın verileri kullanarak bundan sonra düzenli olarak her yıl yoksulluk analizleri ile ilgili bir rapor yayınlanacaktır.

7/1550

T.C.
BAŞBAKANLIK
SOSYAL YARDIMLAŞMA VE
DAYANIŞMAYI TEŞVİK FONU

Sayı: B.02.0SYF/30313
Konu:

24/12/2003

DEVLET BAKANLIĞINA
(Sayın Beşir ATALAY)

İlgi: 16.12.2003 tarih ve B.02.0.005./031 2965 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde gönderilen Eskişehir Milletvekili Sayın Cevdet SELVİ'ye ait yazılı soru önergelerine Fon İdaresinin cevabı ektedir.

Bilgilerinize arz ederim.


Mevlüt BİLİCİ
Genel Sekreter

EK: 1) Yazılı soru önergesi cevabı

**ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ SAYIN CEVDET SELVİ'NİN YAZILI SORU
ÖNERGESİNİN CEVABI: (ESAS NO: 7/1550-3763)**

SORU 1- Acil Eylem Planı doğrultusunda, ülke genelinde yoksulların belirlenmesine yönelik çalışmalar;

- a) Hangi kurumlar eliyle ve nasıl yürütülmektedir?**
- b) Yoksulların belirlenmesindeki ölçüler ve yöntemler nelerdir?**

a) Acil Eylem Planı çerçevesinde; yoksul ailelerin saptanması amacıyla, 2003 yılı Ocak ayında, ülke genelinde en fazla yardıma ihtiyacı olan ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından desteklenmesi gereken yoksul kişi ve aileleri içine alan ön bir envanter çalışması yapılmıştır.

Bu envanter, yerel bazda illerde Vali ve ilçelerde Kaymakam başkanlığında kurulu bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının mevcut tespit ve kayıtlarına, yerel kamu birimleri, muhtarlıklar ve gönüllü kuruluşların işbirliği ile araştırma yapılmak suretiyle yeni kayıtların eklenmesi suretiyle oluşturulmuştur. .

Bu çalışmadan elde edilen verilerle, vakıf kayıtlarının gözden geçirilerek yenilenmesini sağlamıştır. Bu çalışmalar sonucunda Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından envanter kapsamında olanlardan ve kamu vicdanını ciddi anlamda rahatsız edecek derecede yoksulluk içinde bulunan kişi ve aileler öncelikle ve hızla desteklenmiştir.

Fon tarafından yürütülen Sosyal Riski Azaltma Projesi kapsamında Kurumsal Geliştirme Bileşeni çalışmalarının 2004 yılında tamamlanmasını müteakip, Vakıflar ve Fon arasında otomasyon ağı kurularak envanter kapsamındaki ailelere ilişkin kayıt ve bilgilerin yenilenmesi ve fon merkezinde izlenmesi mümkün olacaktır.

Ayrıca, bilimsel bir çalışma olarak, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yapılmakta olan Hane Halkı Gelir ve Tüketim Harcamalarına (Hane halkı bütçe anketi) ilişkin çalışmalarının sonuçlanmasını müteakip ülke genelinde yoksulluk profili belirlenmiş olacaktır. Fon tarafından bu çalışmadan yararlanılacak ve yürütülen yardım programları bu çalışma ile ortaya çıkacak yoksulluk profili dikkate alınarak sürdürülecektir.

b) Yoksulların belirlenmesindeki temel kapsam 3294 sayılı Kanun'da yer almaktadır. 3294 sayılı Kanun ile kurulmuş olan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, yoksul ve sosyal güvencesi olmayan vatandaşlar ile geçici olarak küçük bir yardım veya eğitim ve öğretim imkanı sağlanması halinde topluma faydalı hale getirilecek üretken duruma geçirilebilecek kişilere ve her ne surette olursa olsun Türkiye'ye gelmiş veya kabul edilmiş kişilere yardım etmekle görevlidir.

Bu çerçevede, vatandaşın herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olmaması ve maddi durumunun yardım almayı gerektirecek kadar kötü olduğunun sosyal inceleme ile tespit edilmesi gerekmektedir.

Yoksulların belirlenmesinde; vakıflar tarafından İl veya ilçede ikamet eden vatandaşların müracaatları alınmakta ve vatandaşın beyanı dikkate alınarak,

durumunu ispatlayan bilgi ve belgeler doğrultusunda yerinde inceleme yapılmakta, hazırlanan dosya Vakıf Mütevelli Heyeti tarafından değerlendirilmekte ve vatandaşlara yardım yapılıp yapılmayacağına karar verilmektedir.

SORU 2- Yardıma muhtaç durumdaki kişilerin / ailelerin belirlenmesinde ve yardımların dağıtılmasında, bu güne kadar görev ve sorumluluk alan muhtarların uygulama dışında tutulması ve imamların öncelikle görevlendirilmesi konusunda alınmış bir karar var mıdır ? Varsa gerekçesi nedir ?

Yardım almak isteyen vatandaşlarımız, ikamet yerlerindeki vakfa başvurmaktadır. Başvuran vatandaşlarımızdan, 3294 sayılı Kanun kapsamına girenlere yardım yapmaya '**vakıf mütevelli heyetleri**' karar vermektedir.

Vakıf mütevelli heyetleri: **illerde Vali, ilçelerde Kaymakam başkanlığında, il/ ilçe belediye başkanı, ilde defterdar-ilçede malmüdürü, il/ilçe milli eğitim müdürü, il/ilçe sağlık müdürü, illerde sosyal hizmetler il müdürü, il/ilçe müftüsü ve her çalışma dönemi için il/ ilçeden hayırsever vatandaşlar arasından valinin seçeceği 3 kişi** den oluşmaktadır. Yardımlarla ilgili bütün yetki bu heyetin elindedir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından kişi ve ailelere yapılacak yardımlarda ikametgah adresi esas alınmaktadır. Bu nedenle, uygulamada köy ve mahallelerde ikamet tespitinin yanı sıra kişilerin durumları hakkında muhtarların bilgi ve katkılarına başvurulabilmektedir.

SORU 3- Gelir dağılımını düzeltmenin, yoksulluğu azaltmanın ve kalıcı hale getirmenin en önemli aracı olan bütçe uygulamalarında, eğitime, sağlığa, yatırımlara ve sosyal güvenliğe ayrılan payların 2004 yılında daha da azaltılacağı ortaya çıktığına göre, artacak yoksul ve muhtaçlar için yeni yardım tedbirleri var mıdır? Varsa nelerdir?

Fon bütçe dışı bir Fon olduğundan bütçe uygulamalarında eğitime, sağlığa, yatırımlara ve sosyal güvenliğe ayrılan paylarının miktarı fon faaliyetlerini etkilememektedir. Kaldı ki, kuruluşundan bugüne kadar ilk defa Fon' un diğer kanuni gelirlerine ilave olarak 2003 yılı ek bütçesine 327 Trilyon TL ve 2004 yılında da 380 Trilyon TL bütçeye ödenek konulmuştur. **Bu ödeneklerle yoksul ve yardıma muhtaç vatandaşlarımıza daha fazla yardım ulaşacağı açıktır.**

Hükümetimiz döneminde, Fon kaynakları mümkün olduğunca geliri yetersiz olan birey ve ailelere kalıcı yardım ulaştırma yani kendi gelirini temin etme, iş imkanı yaratma yönünde kullanılmaya çalışılmaktadır. Bu çerçevede, kamu ve sivil toplum kuruluşları ile Fon arasındaki ilişki ve işbirliği olanaklarının güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Devam eden bu çalışmaların bir sonucu olarak yoksul ailelerin süreklilik temelinde gelir ve iş sahibi olmalarına yönelik yeni programlar başlatılmıştır.

Bu kapsamda;

Kırsal alanda, geçmişte uygulanan projelerin sonuçlarından kazanılan deneyimler ışığında, kaynakları daha verimli, daha fazla katma değer yaratacak üretken alanlarda kullanmak üzere Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ile işbirliği yapılarak **"Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi"** ile proje sonuç ve çıktılarının kalıcılığını sağlamada önemli bir araç olan "kooperatif çatısı altında örgütlenmiş" yoksul üreticilerimize **büyük ve küçükbaş hayvancılık destekleri** verilmeye başlanmıştır.

Bu uygulamaya yaygınlaştırılarak devam edilecektir. 2 yılda toplam olarak 200 projenin kademeli olara hayata geçirilmesi planlanmaktadır. 200 proje için de fondan 200 TRİLYON TL kaynak ayrılmış olup, her ay yaklaşık 10 projeye destek verilebilecektir.

Bugün itibariyle, 11 adet süt sığırcılığı projesi (100'er aile X 2'ser baş) ve 1 adet koyunculuk projesi (50 aile x 25 baş) olmak üzere 12 proje hayata geçirilmiş ve toplam 1.150 ailenin üretime katılarak geçimlerini temin edebilir hale gelmeleri için 5,7 TRİLYON TL destek sağlanmıştır. Bu uygulamaya yaygınlaştırılarak devam edilecektir.

Kentsel alanda, gelir ve üretime yönelik, uygulanabilir proje alanlarının belirlenmesine ilişkin çalışmalar da sürdürülmekte olup, araştırmalar tamamlandığında yöntem belirlenip, proje destekleri verilmeye başlanacaktır.

Diğer taraftan, Fon tarafından yürütülen, Sosyal Riski Azaltma Projesi kapsamında ekonomik yetersizlik nedeniyle üretim süreçlerine katılamayan, gelir elde edecek faaliyetlerde bulunamayan kişi ve ailelere üretime katılarak geçimlerine temin eder hale gelmeleri amacıyla çeşitli konularda proje desteği verilmektedir.

Bu kapsamda, 913 proje değerlendirilmiş olup, onaylanan 248 proje ile 12.975 kişi/aileye proje desteği için 4.5 TRİLYON TL kaynak ayrılmış ve 1 TRİLYON TL ilgili vakıflara gönderilerek uygulamalar başlatılmıştır. Proje destekleri, yoksul ailelerin süreklilik temelinde gelir ve iş sahibi olmalarına yönelik yeni programlarla devam edecektir.